

1. Referentie

Referentie	Kuppens, A. (2002). Ethiek omtrent kinderen en internet. <i>Persoon en Gemeenschap</i> , 55, (1), 29-49.
Taal	Nederlands
ISBN	/
Publicatievorm	Tijdschriftartikel

2. Abstract

Het artikel is een samenvatting van een eindverhandeling van een studente die op zoek ging naar de onderliggende veronderstellingen en doelstellingen die het domein 'kinderen en internet' vandaag typeren: de ethiek omtrent 'kinderen en internet'. De term ethiek doelt op een onderbouwde reflectie over een fenomeen, een zoeken naar de vooronderstellingen die spelers binnen een bepaald systeem voor vanzelfsprekend aannemen en die hun gedrag leiden. De onderzoekster maakt een inventaris van veronderstellingen, doelstellingen en meningen van wat leeft rond dit onderwerp.

3. Trefwoorden

Thema('s)	Media
Trefwoord(en)	Digitale kloof, ethiek, internet

4. Onderzoeker

Opdrachtgever	/
Onderzoeker(s)	Annelien Kuppens Departement Communicatiewetenschappen Faculteit Politieke en Sociale Wetenschappen Campus Drie Eiken Universiteitsplein 1 2610 Antwerpen (Wilrijk) Tel: 03/ 820 28 51 of 03/ 820 28 52 Fax: 03/ 820 28 82 http://www.ua.ac.be/main.asp?c=*PSW

5. Onderzoeksvraag

Onderzoeksvraag	Wat zijn de onderliggende veronderstellingen en doelstellingen die het domein 'kinderen en internet' vandaag typeren?
Hypothesen	/

6. Methode

Onderzoeks-methode	Kwalitatieve methode, bestaande uit een literatuurstudie en elf diepte-interviews. Bij de interviews werkt de onderzoekster met een flexibele topiclijst.
Onderzochte groep	In het kader van de interviews worden vier populaties geselecteerd: populaire kidsites, kinderorganisaties met een site gericht op kinderen, de Vlaamse ministeries (waar de relevante bevoegdheden liggen namelijk jeugd, media en onderwijs) en deskundigen ter zake. Uit deze vier populaties wordt vervolgens een theoretische en discriminerende steekproef genomen. De respondenten worden bewust gekozen omwille van populariteit, ervaring of kennis.
Bereik	Regionaal (Vlaanderen)

7. Resultaten

Contrasterende visies op 'kinderen en internet'	Makers van kidsites willen een veilige ruimte op het net creëren. Kinderorganisaties willen kinderen verstandig met internet leren omgaan. Binnen de onderwijswereld legt men de nadruk op onderwijsvernieuwing en de rol die ICT hierbij kan spelen.
Vragen omtrent internet	De respondenten vernoemen de volgende nadelen van internet: ongepaste inhoud (pornografie), de digitale kloof, schadelijke contacten, veiligheid van gegevens, ongepast taalgebruik op discussiefora of chat, het lage niveau van veel inhoud, fysieke nadelen zoals Repeated Strain Injury en tenslotte internetverslaving. Voordelen en nieuwe positieve mogelijkheden die aan bod komen, zijn interactiviteit, communicatieve mogelijkheden, informatie opzoeken, grensoverschrijdende aard van het internet en aansluiting bij behoeften van kinderen.
Veronderstelde consensus omtrent kinderen	Kinderen zouden anders met internet omgaan en een andere aanpak behoeven dan volwassenen. Internet zou daarenboven aansluiten bij de behoeften van kinderen.
Basisprincipes in verband met 'kinderen en internet'	De volgende principes worden meermaals aangestipt als het om kinderen en internet gaat: ouders en leerkrachten informeren en sensibiliseren rond het internet, ouders en leerkrachten moeten hun verantwoordelijkheid opnemen, internet integreren in de opvoeding en leefomgeving, kinderen leren omgaan met voor- en nadelen van het internet, kinderen beschermen van het internet door controlemechanismen, kinderen binnen een veilige context internet laten ontdekken en tenslotte de digitale kloof tegengaan.
Het succes van de veilige ruimte op het net	Het principe om een veilige ruimte te creëren op het net heeft aanhangers in verschillende hoeken, vooral onder de kidsites. Deze idee leeft eveneens in de VS waar het Congres zelfs nadenkt over de creatie van een apart kids-domein.
Nood aan een ethische code?	Vanuit juridisch standpunt lijkt het beter terug te vallen op een aantal algemene principes rond kinderrechten en deze toe te passen op de betreffende thema's. Het Digitaal Actieplan Vlaanderen en het Groenboek ter Bescherming van Minderjarigen en Menselijke Waardigheid in de context van Audiovisuele en Informatiediensten geven toch enkele codes die echter vooral de nadruk leggen op een economische finaliteit met weinig aandacht voor ethische aspecten van internetgebruik.
Onduidelijke impact	De impact op andere activiteiten, op de cognitieve ontwikkeling, op sociale contacten en socialisatie werd nagegaan. De algemene trend lijkt te zijn dat internet de andere media (onder andere televisie) naar de achtergrond duwt. Verder hangt de invloed van internet op de cognitieve ontwikkeling af van de soort sites die kinderen opzoeken. Andere inhoud zullen andere effecten teweeg brengen. Spelletjes zouden niet noodzakelijk een negatieve invloed hebben, via het spelen van spelletjes zouden kinderen vaardigheden leren om met het medium om te gaan. Kinderen zouden al spelend vaardigheden ontwikkelen als ruimtelijk inzicht, iconische representatie van begrippen en simultane gebeurtenissen. Tenslotte biedt internet een aantal sociale mogelijkheden. Familierelaties en vriendschappen zouden niet lijden onder internetgebruik aangezien kinderen internet vaak gebruiken samen met anderen. Verder gebruiken kinderen internet als aanvulling op telefoon en is het een middel om nieuwe mensen te leren kennen, wat niet altijd zonder risico is.
Socialisering op het net	Volgens de onderzoekster ontbreekt in de interviews een inhoudelijke reflectie over de waarden en normen die het internet uitdraagt of de rol die het speelt in de socialisatie van kinderen.
Naar een geïntegreerde benadering?	Een geïntegreerd uitgangspunt, waarbij het internet wordt beschouwd als onderdeel van de leefwereld van kinderen die een mogelijke gebruikersgroep zijn op het net, lijkt het meest succesvolle uitgangspunt te zijn. Men slaagt er vanuit deze gecombineerde visie beter in de eigenheid van het internet te benutten en af te stemmen op kenmerken en behoeften van kinderen.
Commercialisering, dualisering, authenticiteit en convergentie bepalend	Een aantal geïnterviewden deelde mee hoe zij een evolutie in de toekomst zagen. Volgende trends komen aan bod: convergentie van de verschillende media, dualisering van de maatschappij, 'information overload', authenticiteit van het internet, sturende commerciële krachten en kinderen als zijnde bepalend.

8. Publicaties op basis van hetzelfde onderzoek

/

9. Beleidsaanbevelingen

Nee

10. Samenvatting

Een studente in de communicatiewetenschappen onderzocht in 2002 welke veronderstellingen en doelstellingen het domein 'kinderen en internet' vandaag typeren. Het internet lijkt immers meer en meer het medium bij uitstek voor kinderen. Door het multimediale karakter, de communicatiemogelijkheden die het biedt, de mogelijkheid tot selectief en geïndividualiseerd gebruik en de mix met televisie – het voorlopig populairste medium bij kinderen – heeft internet een enorme aantrekkingskracht op kinderen. Gevolg hiervan is dat er een echte webgeneratie ontstaat in ons land.

Aan de hand van interviews met populaire Vlaamse kidsites, kinderorganisaties met een site gericht op kinderen, de Vlaamse Ministeries en met een aantal deskundigen kwam de onderzoekster tot volgende conclusies:

Er bestaan contrasterende visies op kinderen en internet, er zijn nog heel wat vragen omtrent internet en er leeft een veronderstelde consensus omtrent kinderen. Verder hanteert men een aantal basisprincipes in verband met kinderen en internet, waarbij vooral de nadruk ligt op het creëren van een veilige ruimte op het net maar echte codes die betrekking hebben op de ethische dimensie van internetgebruik door kinderen zijn er niet. De impact van het internet op andere activiteiten, op cognitief vlak en relationeel vlak is nog niet helemaal duidelijk maar lijkt op het eerste zicht niet echt negatief. Over de waarden en normen die kinderen opnemen via het internetgebruik lijkt nog weinig nagedacht te zijn. Aangezien de meeste sites afkomstig zijn van commerciële organisatie en doordrenkt zijn van 'the american way of living' zullen vooral waarden worden overgedragen die hiermee overeenstemmen. Tenslotte streeft men naar een geïntegreerde benadering waarbij zowel het kind als het medium aandacht krijgen en denkt men dat er een evolutie zal zijn naar commercialisering, dualisering, authenticiteit en convergentie.